

Risto Rinne, Raakel Plamper & Arto Jauhiainen

Yliopiston aseman, tehtävän ja esillepanon muutos

Historiallinen tarkastelu suomalaisten yliopistorehtorien puhunnasta ja sen muutoksesta 1920-luvulta 2020-luvulle

2024. 361 s. 35 €. Kasvatusalan tutkimuksia 87.

Kirjassa analysoidaan suomalaisen yliopiston muutoksia sadan vuoden ajalta. Aineistona ovat Helsingin ja Turun yliopistojen rehtorien avajaispuheet vuosilta 1920–2020. Ne kertovat yliopistojen muuttuvasta vallankäytöstä, yliopistodemokratiasta, tiede- ja korkeakoulupolitiikasta sekä yliopistojen suhteista valtion, kulttuuriin ja yhteiskuntaan.

Puheiden luoma kokonaisuus kattaa historian aina akateemisesta korkeakouludoktriinista uuden julkishallinnan uusliberalistiseen doktriiniin. Valtion rahoituksesta riippuvaisten yliopistojen suhde ympäröivään yhteiskuntaan ja valtiovaltaan on aina ollut jännitteinen. Valtion ohjaus on asettunut enemmän tai vähemmän ristiriitaan yliopistojen tavoitteleman tieteen autonomian ihanteen kanssa.

Rehtorit puolustavat eri aikoina yliopiston ja tieteen jakamattomiksi koettuja arvoja ja integriteettiä suhteessa ulkoisiin paineisiin. Puolustustaistelua käydään yliopiston ja tieteen ”puhdasta” ydintä, niiden henkeä, päämäärää ja moraalialueita uhkaavia vaaroja vastaan. Näitä uhkia olivat 1900-luvun alun ylioppilastulvat, sodan jälkeinen yhteiskunnan rakennemuutos, 1960- ja 70-luvun poliittiset aatteet ja valtiollinen byrokraatia sekä 1990- ja 2000-luvun taitteen markkinavoimat, jotka ovat kääntäneet yliopistot palvelemaan ylikansallisia taloudellisia intressejä.

Yliopiston ideat ja ihanteet eivät yllättäen ole radikaalisti muuttuneet vuosikymmenten saatossa. Rehtorit muistuttavat kuulijoitaan samoista akateemisista ihanteista kuten tieteen vapaudesta, kriittisyydestä, totuudentavoittelusta, tutkimuksesta, opetuksesta ja sivistyksestä.

TILAUKSET / ORDERING INFORMATION

Julkaisukauppa verkossa / Online bookstore:
tiiedekirja.fi

E-kirjojen myyntiä hoitaa Ellibs E-kirjakauppa:
www.ellibs.com/fi/books/publisher/0/suomen-kasvatustieteellinen-seura

ISBN 978-952-7411-27-8 (painettu)

ISBN 978-952-7411-28-5 (e-kirja)

ISSN 1458-1094 (painettu)

ISSN 2489-768X (e-kirja)